

„Europa regija i Mediteran. Kamo ide Hrvatska?“

BILJEŠKA O KONFERENCIJI

Razmišlja li Hrvatska mediteranski? Koja je mogućnost decentralizacije Hrvatske? Kako na našu zemlju utječu politički, društveni i gospodarski tijekovi na širem mediteranskom području? To su samo neka od pitanja koja su bila obrađena na međunarodnoj konferenciji pod nazivom „Europa regija i Mediteran. Kamo ide Hrvatska?“ u organizaciji Instituta za europske i globalizacijske studije, Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu, katedre za političke studije EU „Jean Monnet“ Fakulteta političkih znanosti u Zagrebu, te Instituta za migracije i narodnosti.

Šesnaest izlagača govorilo je u tri panela o aktualnim i važnim pitanjima mediteranske orijentacije Hrvatske. Važnost ovog skupa se vidi i po tome što su ga otvorili rektor Sveučilišta u Splitu prof.dr.sc. Šimun Anđelinović, dekan Filozofskog fakulteta prof.dr.sc. Aleksandar Jakir, te u ime predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar-Kitarović njezin savjetnik Andro Krstulović Opara.

Prvi panel tematizirao je europski odnos prema izbjegličkoj krizi na Mediteranu. U ovom panelu **Andelko Milardović** je dao okvire Europe regija i Mediterana u vremenu globalizacije kao vezivnog područja u kojem se trenutačno događa velik pomak ljudi. Institucionalnu osnovu prihvata i odnosa prema migrantima i izbjeglicama dala je **Tanja Cerruti** sa Sveučilišta u Torinu u izlaganju o nužnosti zajedničke europske imigrantske politike.

Geopolitički aspekt migrantske krize prikazali su **Jadranka Polović** s Visoke škole MM i komunikacijskih tehnologija u Splitu, te **Jure Vujić** iz Instituta za geopolitiku i strateška istraživanja koji su ukazali na gravitacijska središta Bliskog istoka i Levanta kao geopolitičkog područja na kojemu velike sile vode bitku za ulazak u Euroaziju.

Povijesno-politološku pozadinu „drugog“ ili „islamskog“ Mediterana dao je **Vedran Obućina** iz Društva za mediteranske studije Sveučilišta u Rijeci koji je govorio o posljedicama transformacije političkog islama i korijena trenutačne krize. **Mislav Kukoč** s Odsjeka za filozofiju Filozofskog fakulteta u Splitu uveo je Mediteran u odnos prema globalizaciji i sukobu civilizacija te naglasio civilizacijske spone i prijepore između kršćanstva i islama.

Drugi panel bio je posvećen fenomenu regionalizacije. Europa regija odnosno jedinstvo u različitosti često je idejni pravac razvoja Europske unije, ali on sa sobom nosi niz prijepora i mijena koje potom vode u koloplet rasprava o odnosu nacionalnog i regionalnog. Takva pitanja su dotaknuta u ovom panelu, posebice u konceptu nacionalne države i krize demokracije u Europi, s iskustvom kastiljsko-katalonskog razdora u Španjolskoj, o čemu je govorio **Jose Jimenez Sanchez** sa Sveučilišta u Granadi.

O Dalmaciji kao području gdje je regija nastala samim povijesnim procesom govorio je **Aleksandar Jakir**, s Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Splitu, a o drugim regionalnim suradnjama govorili su **Karlo Ružičić Kesler** s Austrijske akademije znanosti u slučaju regije Alpe-Jadran za vrijeme Hladnog rata i **Neven Šimac** iz Centra za europsku dokumentaciju i istraživanje „Robert Schuman“, koji se kritički osvrnuo na strategiju EU za jadransku i jonsku regiju.

Mnogobrojni problemi koji proizlaze iz regionalizacije Europe bili su teme izlaganja dvojice profesora emeritusa, **Ive Šimunovića** sa Sveučilišta u Splitu koji je odgovorio zašto ne dolazi do regionalizacije Hrvatske, te **Marca Gjidare** koji je sa svoje strane kazao da se zbog nepostojanja zajedničke europske vanjske politike dešava da neke male države članice, poput Hrvatske, trpe posljedice određenih vanjskopolitičkih poteza velikih država članica EU, te je istaknuo da Hrvatska mora identificirati svoje egzistencijalne potrebe i jasno definirati svoju vanjsku politiku, te znati prepoznati svoje potencijalne saveznike-

Treći je panel bio posvećen nacionalnom i regionalnom kulturnom identitetu, turizmu i održivom razvoju. Kultura i turizam neka su od najpoznatijih obilježja Sredozemlja i kao takvi su dio cjelokupnog razvoja ove svjetske regije. Kulturni identitet, lokalna kultura življenja i kulturna baština važan su pokretač turističkog razvoja. (Iako nije bila u mogućnosti osobno nazočiti konferenciji) **Carmen Bizzarri** s Europskog sveučilišta u Rimu, u svom je prilogu ukazala na potrebu planiranja održivog modela turističkog razvoja, te planiranja prihvatnih turističkih kapaciteta u skladu s potrebom očuvanja lokalne kulture (socio-culturalna održivost), pri čemu osobito važnu ulogu ima lokalna samouprava.

O kulturnim politikama i odnosu prema kulturnom identitetu na francuskom i hrvatskom primjeru pokazala je **Nansi Ivanišević** iz Prokulture-opservatorija kulturnih politika, ukazavši na nužnost osposobljavanja stručnog kadra za kreiranje i provođenje kulturne politike. Zapaženo izlaganje imao je **Joško Božanić** iz Centra Studia Mediterranea Filozofskog fakulteta u Splitu koji je prikazao hrvatsku mediteransku maritimnu baštinu na primjeru povijesnog broda *gajeta falkuša* s Visa i maritimne terminologije kao živog ostatka nekadašnje *linguae francae* – kojom su komunicirali trgovci i pomorci diljem Mediterana.

Angelika Ergaver s Instituta Nova revija Zavoda za humanistiku u Ljubljani održala je također zanimljivo predavanje o časti i sramu gostoljublja kao vrednotama Mediterana.

Konferencija je imala zapažen lokalni medijski interes, a na nacionalnoj razini postavljena su važna pitanja o regionalnim identitetima i Mediteranu kao jednom od identitetskih ishodišta Europe i Zapadnog svijeta. Hrvatska je svojom poviješću i položajem nedvojbeno i mediteranska zemlja, ali ta komponenta hrvatskog identiteta biva potisnuta u gospodarskom i političkom smislu. Uloga je znanstvenika i istraživača da potaknu ova pitanja i time ispune svoju odgovornost kao stvaratelji stručnog i znanstveno utemeljenog mišljenja kao podloge kreiranja javnih politika.